

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗРУЧНОСТІ СПРИЙНЯТТЯ ТЕКСТУ ЛЕКЦІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ

*Федорова В.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Одним з основних структурних елементів дистанційного курсу є лекції, що являють собою інформацію, структуровану за розділами та темами. Оскільки при дистанційному навчанні читання лекцій є самостійним процесом для студента, то перед розробниками курсу постає завдання забезпечення максимальної зручності їх сприйняття. Саме від цього залежить швидкість засвоєння інформації дистанційного курсу, її розуміння та закріплення, а не лише від відповідності курсу програмі дисципліни.

Зручність сприйняття (або читабельність) тексту лекцій розроблюваного курсу забезпечується завдяки дотриманню ряду правил.

Перше правило – використання шрифтів без зарубок (або Sans Serif). Дане правило базується на тому, що студент з екрану монітору погано сприймає текст із зарубками на краях букв. Тому рекомендується використовувати такі шрифти як Arial, Verdana, Tahoma тощо та не використовувати шрифти Times New Roman, Elephant, що погіршують читабельність тексту.

Це пояснюється тим, що на екранах з низьким дозволом (ноутбуки, нетбуки з маленькою діагоналлю, планшети, мобільні телефони та інші портативні пристрої) текст буде відображатися з дефектами.

Друге правило – використання шрифту 10-12 розміру. Якщо текст буде меншого розміру, то це викликатиме стомлюваність зору студентів та

уповільнення читання. Якщо ж лекції розробляються для окремої категорії студентів, що мають проблеми із зором або літнього віку, то шрифт необхідно збільшити до 14 розміру.

Крім того, шрифт 12 розміру не буде також задовольняти власників FullHD моніторів з діагоналлю 21-22 дюйма, оскільки буде виглядати більш дрібним.

Третє правило – використання оптимальної кількості кольорів, накреслень та розмірів шрифтів. Якщо розробник курсу застосовує дуже велике їх різноманіття, то це викликає роздратування студентів та ускладнює читання тексту. Якщо необхідно виділити окремі фрази, абзаци в тексті, то можна використати жирний шрифт або курсив, тобто будь-який єдиний стиль для виділення.

Четверте правило – вирівнювання тексту за лівим краєм. Проведені дослідження доводять, що нерівні праві краї колонок тексту допомагають людям фіксувати погляд, збільшують швидкість читання і покращують сприйняття тексту. Саме тому не рекомендується вирівнювати абзаци за шириною, роблячи всі рядки однакової довжини. Найгіршим варіантом є вирівнювання тексту за центром.

П'яте правило – уникання тексту, набраного у верхньому регістрі (великими буквами, CAPS LOCK). Такий текст, що має однакову висоту шрифту, важче читається студентами та викликає почуття тривоги, оскільки створює ілюзію крику.

Шосте правило – використання колонок тексту шириною не більше 50-70 символів. Якщо довжина колонок більша, то варто розділити її на дві та більше, оскільки студенту необхідно буде постійно перекидати погляд з одного кінця монітора в інший. Особливо неприємний ефект від цього спостерігається у користувачів широкоформатних моніторів.

Сьоме правило – забезпечення високої контрастності тексту лекції та фону, на якому зображено текст. Для паперу ідеальним є розміщення чорного тексту на білому фоні, оскільки поверхня паперу відбиває світло. В свою чергу, для екрану монітору найкращим варіантом є розміщення світлого тексту на темному фоні, оскільки екран випромінює світло.

Особливо небажаним є варіант, коли колір тексту схожий на колір фону, оскільки це ускладнить читання. Тому важливо дотримуватися контрастності.

Восьме правило – оформлення гіперпосилань у вигляді блакитного підкресленого тексту. У більшій частині студентів посилання асоціюються саме з таким форматом, тому вкрай небажано його змінювати. При використанні іншого оформлення деякі студенти можуть не здогадатися, де саме знаходиться посилання, що скоротить кількість переходів по ній. Також рекомендується не зловживати кількістю посилань, особливо не розміщувати їх поряд з іншими.

Дев'яте правило – використання підкреслень тільки за умови наявності посилання. Якщо розробник курсу буде використовувати підкреслення в звичайному тексті, то це сприйматиметься студентами як гіперпосилання. Саме тому для виділення тексту варто застосовувати тільки жирний шрифт або курсив.

Десяте правило – використання в якості фону низькоконтрастного зображення, які не ускладнюють читання і не відволікають увагу.

Одинадцяте правило – використання статичного тексту. Використання рухомого мерехтливого тексту або тексту, що змінюється в розмірах, значно погіршує його сприйняття.

Дванадцяте правило – використання в основному тексті так званих "англійських лапок". Сприйняття «ялинок» з екрану при дрібному шрифті тексту відбувається важче.

Тринадцяте правило – застосування тире, яке в два-три рази довше дефіса.

Чотирнадцяте правило – розділення тексту на абзаци. Якщо розмістити текст лекцій одним абзацом, то переважна частина студентів не дочитає його до кінця.

П'ятнадцяте правило – розбавлення тексту лекцій наочними ілюстраціями, фотографіями, відеороликами або іншими графічними матеріалами. Таке оформлення дозволить студентам більш глибоко зрозуміти викладений матеріал. Крім того, спрацьовує зорова пам'ять, і інформація запам'ятовується краще. Для досягнення максимального ефекту зображення повинні бути унікальними, бажано зробленими власноруч.

У дистанційному курсі повинна бути передбачена реалізація принципу дружнього інтерфейсу, тобто наявність можливості самостійної зміни користувачем розміру шрифту і колірного рішення сторінки.

Отже, використання зазначених правил дозволить розробнику дистанційного курсу підвищити рівень якості засвоєння навчального матеріалу студентами, а також їх зацікавленість у навчанні. При такому підході процес навчання стає більш захоплюючим, не викликає відторгнення.

Література:

1. Бессонов Д. Какие тексты удобно читать пользователям в Интернете? 10 правил удобочитаемости! / Д. Бессонов // SeoPress. – 2016. – Режим доступа: <http://mexboy.ru/?p=3225>.
2. Montana Т. 8 правил оформления онлайн текста / Т. Montana // Earn24. – 2014. – Режим доступа: <http://earn24.ru/8-pravil-oformleniya-onlajn-teksta/>